

gement mv. ..., men stiller sig skeptisk over for muligheden af at løse problemerne ad den vej. Det vises for eksempel, at målstyring/resultatorientering og decentralisering forstærker snarere end løser den offentlige sektors grundlæggende styringsproblemer!

Problemerne er af en mere grundlæggende art og er blevet en stigende belastning for det demokratiske system som sådan. Desværre er de løsningsforslag, der drøftes – for eksempel en konsensusmodel, hvor sektorspecifikke problemer løses under på forhånd givne budgetrestriktioner – heller ikke uden problemer for demokratiet.

Peter Munk Christiansen

Peter Hertner & Geoffrey Jones (eds.), *Multinationals: Theory and History*, Aldershot & Brookfield, Vt.: Gower, 1986, 200 s.

Da interessen for studiet af multinationale selskaber (ofte forkortet MNE) tog fart i midten af 1960'erne, var det en udbredt opfattelse blandt økonomer, at disse dels var noget hidtil ukendt i den internationale økonomi og dels i overvejende grad var et amerikansk fænomen.

Først langt senere blev det klart, at MNE også havde eksisteret tidligere, og at den "internationale produktion" (dvs. produktion i flere lande, men under fælles ledelse) i årtierne før 1914 havde et omfang, der både absolut og relativt var på niveau med i hvert fald 1960'ernes. I de senere år har derfor ikke blot økonomer, men også historikere interesseret sig for MNE, dog stort set uafhængigt af hinanden.

Bogen er et resultat af et seminar, som blev afholdt på European University Institute, Firenze, i september 1983 på initiativ af de to redaktører og med støtte af European Science Foundation (i øvrigt mærkeligt nok dennes humanistiske komité). I seminaret deltog såvel økonomer som historikere, og et centralt problem var naturligvis definitionen af MNE. Nogen "løsning" findes ikke, men de tre kapitler om definitionsspørgsmålet er nyttige.

Derudover var et væsentligt resultat af seminaret en understregning af, at der havde været betydelige MNE i Europa, og at disse, hvad der er vigtigere, på en række områder udviste en anden adfærd end de amerikanske. Generaliseringer alene ud fra amerikanske MNE må derfor nuanceres.

Et andet resultat var fremhævelsen af, at historikerne har været meget selektive i deres studier af MNE. Eksempelvis har spørgsmålet om selskabernes forhold til regeringen i såvel hjemland som værtsland været et væsentligt emne for økonomer og politologer, men det er hidtil blevet totalt forbigået af historikerne.

Det er et prisværdigt initiativ, de to redaktører har taget, selv om bogen tydeligt viser, at afstanden mellem historikere og økonomer fortsat er enorm. Men for den, der interesserer sig for MNE, er bogen god at få forstand af.

Niels Amstrup